

مجموعه مقالات سبک زندگی جلد چهارم

سرویراستار
امیر قربانی

فهرست

دیباجه ۱۱

سبک‌های زندگی و کنش / لوئیجی برزانو و کارلو جنوا مترجم: امیر قربانی

۱. مصرف ۱۸
۲. زندگی روزمره ۳۱
۳. کنش‌ها ۴۶
نکات مهم ۵۳
منابع ۵۴
پی‌نوشت ۵۹

فرهنگ مصرف‌کننده و کیفیت کالا / آلن تاملینسون مترجم: حسام گودرزی

- فرهنگ مصرف‌کننده و کیفیت کالا ۶۱
پی‌نوشت‌ها ۱۰۲

از سبک یگانه به سبک‌های چندگانه / لوئیجی برزانو مترجم: امیر قربانی

۱. تعریف سبک‌های زندگی ۱۰۹
۲. زیبایی‌شناختی کردن جامعه ۱۱۴

منابع	۱۲۳
پی نوشت	۱۲۵

رشد اوقات فراغت / کِن رابرتز مترجم: محمد حقانی فضل

مقدمه	۱۲۷
۱. گسترش فراغت مدرن	۱۲۸
۱-۱. کاهش ساعات کار	۱۳۰
۱-۲. درآمدهای بالاتر	۱۳۹
۱-۳. زندگی خانگی	۱۴۲
۲. شکل‌گیری فراغت مدرن	۱۴۵
۲-۱. قرن نوزدهم	۱۴۵
۲-۲. از ۱۹۰۰ تا ۱۹۴۵	۱۴۸
۲-۳. بعد از ۱۹۴۵	۱۵۲
۲-۴. فناوری اطلاعات	۱۵۷
۳. روندهای دیرپا	۱۶۰
۳-۱. تجاری‌سازی	۱۶۰
۳-۲. کم‌رنگ شدن تقسیم‌بندی‌ها	۱۶۰
۳-۳. فردی شدن	۱۶۳
۳-۴. آرامش و صلح‌جویی	۱۶۳
۴. ملاحظات و قید و شرط‌ها	۱۶۴
۴-۱. فراغتِ بیشتر برای همه یا فقط برای بعضی؟	۱۶۵
۴-۲. آیا کار کمتر به معنای فراغت بیشتر است؟	۱۶۷
۴-۳. معیار تاریخی	۱۶۹
۴-۴. روند در حال آهسته‌شدنِ کاهشِ زمان کار	۱۷۰
۴-۵. کیفیت فراغت جدید	۱۷۷
۵. روندهای کنونی و چشم‌اندازهای آینده	۱۷۹
۵-۱. توزیع فراغت	۱۷۹

۱۸۰	۵-۲. خوش‌بین‌ها و بدبین‌ها
۱۸۲	۵-۳. پیشگامان وقت ؟
۱۸۴	خلاصه
۱۸۶	برای مطالعه بیشتر

فضای عمومی، انواع سبک زندگی و هویت / جمعی متس لیبرگ مترجم: حسام گودرزی

۱۸۹	۱. جوانی و مدرنیزاسیون
۱۹۱	۲. جوانی، هویت و سبک‌های زندگی محلی
۱۹۵	۳. هویت جمعی و اجتماع محلی
۱۹۷	۴. طرح و هدف مطالعات موردی تجربی
۱۹۸	۵. مطالعه موردی فالادن
۲۰۳	۶. استفاده از مکان‌های نزدیک محل زندگی
۲۰۵	۷. مطالعه موردی لامبوهوف
۲۱۴	نتیجه‌گیری
۲۱۸	منابع
۲۲۲	پی‌نوشت

ارزیابی روان‌شناسی سبک زندگی / کاترین ثیرلوی مترجم: امیر قربانی

۲۲۴	۱. الگوهای سبک زندگی
۲۳۰	۲. اصول روان‌شناختی رفتارهای سبک زندگی
۲۳۰	۲-۱. درک امکان خطر (ریسک)
۲۳۵	۲-۲. خودکارآمدی
۲۳۷	۲-۳. تحقق اهداف
۲۳۷	۲-۴. هنجارهای اجتماعی
۲۳۹	۲-۵. الگوی فرانظری و مصاحبه انگیزشی
۲۴۰	۲-۶. مصاحبه انگیزشی

۲۴۲	۷-۲. لذت
۲۴۵	۸-۲. تثبیت عادات سالم و خاتمه بخشی به عادات نامناسب
۲۴۶	۹-۲. اقناع
۲۴۸	۱۰-۲. بازاریابی اجتماعی
۲۵۱	۱۱-۲. عوامل اجتماعی - زیست محیطی
۲۵۳	۱۲-۲. مسائل مربوط به مسیر زندگی
۲۵۴	۱۳-۲. الگوهای بوم شناختی تحول سبک زندگی
۲۵۵	نتیجه گیری
۲۵۶	سیاست عمومی، شرایط اجتماعی - اقتصادی و محیطی
۲۵۶	جمع بندی
۲۵۸	منابع
۲۶۶	نمایه اعلام
۲۷۲	نمایه اصطلاحات

دییآه

اصطلاح سبک زندگی از جمله اصطلاحاتی است که به طور چشمگیر در حوزه علوم اجتماعی، روان‌شناسی و زیرشاخه‌های آن‌ها به کار می‌رود. این مفهوم که در واقع برای تشریح وضعیت زندگی انسان در همه ابعاد آن نضج یافته است، در حوزه‌های مختلف علوم انسانی به وفور مورد استفاده قرار می‌گیرد و دامنه کاربرد آن چنان گسترده شده است که امروزه برخی از اندیشمندان ایده جایگزینی این مفهوم به جای برخی از مفاهیم مرسوم و سنتی را مطرح می‌سازند. مفهوم سبک زندگی با مجموعه قابل توجهی از مفاهیمی همچون فرهنگ، منزلت، رفتار، سلیقه و مُد پیوندی ناگسستنی دارد و گستره آن تمامی ابعاد فردی و اجتماعی آدمی را در بر می‌گیرد. به باور برخی، سبک زندگی در دامان علوم انسانی غربی سربرآورده و بالنده گشته است. فارغ از داوری در این باب، آنچه مهم است دنبال کردن نحوه پدیدآیی این مفهوم، پیشینه آن، رهیافت‌های مختلف به سبک زندگی و مفاهیم و حوزه‌های همبسته با آن در علوم ناظر به این مبحث است. این مهم بدون مطالعه آثار صاحب نظران و اندیشمندان این حوزه میسر نخواهد شد.

از آنجا که موضوع سبک زندگی به مثابه موضوعی آکادمیک در کشور ما عمر چندانی ندارد و زمینه دسترسی به مجموعه نسبتاً جامعی از آثار اصلی ناظر به این حوزه چندان هموار نیست، ضرورت معرفی تعدادی از آن‌ها احساس می‌شود. بر این اساس، پس از تتبع فراگیر و شناسایی منابع اصلی حوزه سبک زندگی، آثاری از آن بین انتخاب و پروژه ترجمه آن‌ها در دستور کار گروه سبک

زندگی پژوهشکده سبک زندگی قرار گرفت. ماحصل تلاش‌های صورت گرفته، پیش‌تر در قالب سه جلد منتشر شد و جلد چهارم از این مجموعه، حاوی ۶ اثر از چهره‌های شاخص در حوزه علوم اجتماعی و روان‌شناسی، با هدف معرفی محوری‌ترین مؤلفه‌های مربوط به سبک زندگی گردآوری شده است که در ادامه مروری بر آن‌ها خواهیم داشت.

۱. سبک‌های زندگی و کنش، لوئیجی برزانو و کارلو جِنا.

از دهه ۶۰ میلادی به این سو، مطالعات سبک زندگی مسیر دیگری را در پیش گرفته و ساحت کنش را در محور تحلیل خود قرار داده است. در این چشم‌اندازها کنش‌ها یا همان رفتارها عنصری محوری برای سبک زندگی شمرده می‌شوند و سه شاخه اصلی به چشم می‌خورد: شاخه نخست توجهی خاص به مصرف دارد و در آن‌ها عناصری همچون محصولات، خدمات دریافتی و انحاء مصرف لحاظ می‌شود. شاخه دوم این مطالعات به نحوی فراگیرتر تمام قلمرو زندگی روزمره را دربرمی‌گیرد و از طریق ساماندهی فعالیت‌ها و زمان ایجاد آن‌ها تعریف می‌شود. و سرانجام، شاخه سوم تمرکز خود را به‌طورکلی صرف کنش‌های افراد می‌کند و ارزش‌ها، نگرش‌ها و اموری از این قبیل را صرفاً عنصری فرعی در نظر می‌گیرد.

۲. فرهنگ مصرف‌کننده و کیفیت کالا، آلن تاملینسون: استاد مطالعات حوزه فراغت در دانشگاه برایتون انگلیس.

مباحث این نوشتار حول معنای زندگی افراد به‌عنوان مصرف‌کننده است و به اوقات فراغت، سبک زندگی و بازارها در فرهنگ مصرفی امروز می‌پردازد. نویسنده معتقد است اگر زمانی تماشای تلویزیون بخش محدودی از ساعات افراد را به خود اختصاص می‌داد، امروزه افراد بیشتر زمان خود را در خانه و به تماشای تلویزیون صرف می‌کنند. در دنیای صنعتی پیشرفته که همان دنیای سرمایه‌داری است، اگر سرمایه‌داری را به‌عنوان یک هدف مهم اجتماعی دنبال کنید، تولید منجر به شکل‌هایی از مصرف‌گرایی در برابر وضعیت غفلت از نیازهای عمومی خواهد شد. نیز او خاطرنشان کرد که خواسته‌ها و نیازهای مصرف‌کننده مرفه، دیگر حتی برای خود مصرف‌کننده نیز «واضح و مبرهن» نیست.

۳. از سبک یگانه به سبک‌های چندگانه؛ لوئجی برزانو: جامعه‌شناس ایتالیایی و کشیش کاتولیک، رئیس مرکز مطالعات ادیان جدید، استاد تمام دپارتمان «فرهنگ‌ها، سیاست و جامعه».

نویسنده ضمن توصیف آراء زیرمل در باب سبک زندگی، از او به عنوان اندیشمندی یاد می‌کند که بیشترین سهم را در شکل‌گیری و تبیین علم سبک‌های زندگی داشته است. تعریف برزانو از سبک زندگی مبتنی بر این دیدگاه است که در جوامع معاصر، طبقات و گروه‌ها هیچ منزلت ثابتی ندارند؛ ارتباط بین سبک زندگی و وضعیت اقتصادی در آن‌ها به سستی گراییده است و بدین ترتیب، سبک‌های زندگی به صورتی فزاینده، مبتنی بر انتخاب‌های فردی گشته‌اند.

طبق دیدگاه نویسنده، از سبک‌های زندگی می‌توان به مثابه شکلی از کنش‌های متقابل سخن به میان آورد که برخی از افراد در آن شریک‌اند و در مجموعه مشخصی از کردارهای فردی و مشترک قابل مشاهده هستند. در جوامع پیشرفته، فرد باید از میان گزینه‌های متکثر دست به انتخاب بزند؛ حال پرسش این است که چه عوامل و بافت‌هایی تکثر سبک‌ها را رقم می‌زنند. برزانو در این مقال با برشمردن پنج عامل اصلی «زیبایی‌شناختی کردن جامعه؛ شهرها و کلان‌شهرها؛ گروه‌های مرجع؛ اوقات فراغت؛ مصرف»، به بررسی آن‌ها می‌پردازد.

۴. رشد اوقات فراغت، کین رابرتز: استاد جامعه‌شناسی در دانشگاه لیورپول و

چستر.

این نوشتار با نگاهی کلی به رشد بلندمدت فراغت شروع می‌شود و سپس به این مسئله می‌پردازد که چطور فراغت، در همان اوایل دوران صنعتی شدن، در قالب‌هایی عموماً باثبات شکل گرفته است. نویسنده در ادامه، به معرفی چهار روند دیرپا، یعنی «تجاری‌سازی، کم‌رنگ شدن تقسیم‌بندی‌های اجتماعی، فردی شدن و آرامش‌بخشی» پرداخته است که در جریان رشد اوقات فراغت، به تدریج ظاهر شده‌اند. این نوشتار در ادامه بر روی روندهای جدید تمرکز می‌کند و به این مسئله می‌پردازد که چگونه تجربیات جدید، برخی محققان را به بازتفسیر تاریخ اولیه واداشته است. بخش پایانی این مقال، درباره سناریوهای

محتمل آینده بحث می‌کند و حاکی از این است که تحولات اخیر در دسترسی به وقت آزاد و قدرت هزینه‌کرد، هر کدام به سمت بخش‌های کاملاً متفاوتی از جمعیت رفته‌اند.

۵. فضای عمومی، انواع سبک زندگی و هویت جمعی، متس لیبرگ: جامعه‌شناس.

مقوله‌ای موسوم به «فردی شدن»، تفاوت‌ها و نایک‌نواختی‌های زیادی را در انواع الگوها و سبک‌های زندگی رقم زده و نتیجه این شده است که جوانان در میان سبک‌های زندگی مختلف دست به انتخاب می‌زنند. در این مقاله به بحث درباره استفاده گاه نامناسب و نابجا از «فردی شدن» پرداخته شده است. طبق این استعمال، سبک زندگی محلی و راهبردهای رفتاری، یا تفاوت‌های میان گروه‌های اجتماعی، دیگر محلی از اعراب ندارند یا چندان حائز ارزش و اهمیت نیستند. نویسنده هرگز اهمیت روند فردی شدن را نادیده نمی‌گیرد، اما به باور او، این مفهوم پست مدرنی، خطری به همراه دارد، چرا که به سادگی، جامعه را از میان برمی‌دارد و افراد را صاحب اختیار زندگی خود قلمداد می‌نماید. از نظر نویسنده، برای اینکه نمایی واقعی از شکل‌گیری انواع سبک زندگی داشته باشیم، باید بدانیم که عوامل ساختاری، موقعیتی و نیز فردی، همگی در این امر دخیل‌اند.

۶. ارزیابی روان‌شناسی سبک زندگی؛ کاترین شیرلوی و دومینیک آپتون: پژوهشگران

حوزه روان‌شناسی.

هدف اصلی این نوشتار ارزیابی ارتباط روان‌شناسی سبک زندگی با ارتقای سبک‌های سالم زندگی است و نویسندگان آن می‌کوشند تا مخاطب را با الگوهای نهفته در پس انتخاب‌های سبک زندگی، ارتباط مدل‌های شناختی اجتماعی با مداخلات تحول سبک زندگی و مفاهیم روان‌شناسی مرتبط با رفتارهای سبک زندگی آشنا سازند. کاترین و دومینیک برای انجام این ارزیابی به بررسی دو پرسش مهم می‌پردازند: آیا بین انتخاب‌های سبک زندگی که برای ایجاد مداخلات مؤثرتر سبک زندگی به کار می‌روند، روابطی مشخص وجود دارد؟ آیا اصول مشترک روان‌شناختی برای ایجاد تحول رفتاری در همه رفتارهای سبک زندگی وجود دارد؟

در پایان بر خود لازم می‌دانم مراتب سپاسگزاری صمیمانه خود را از جناب آقای دکتر محمدتقی فعّالی، ریاست محترم پژوهشکده سبک زندگی، بابت پشتیبانی معنوی و علمی در تمام مراحل این پروژه اعلام دارم. از همکاری و همراهی مترجمان محترم آقایان محمد حقانی فضل، حسام گودرزی، نیز کمال تشکر را دارم. از همکاران عزیز گروه سبک زندگی به ویژه آقایان عبدالرضا آتشین صدف، سیدعلی آقایی و اکبر موسوی قدردانی و سپاسگزاری می‌کنم. امیدوارم که این اثر گامی سودمند در مسیر غنابخشی به ادبیات علمی سبک زندگی در زبان فارسی باشد و پژوهشگران و اندیش‌وران نکته‌سنج ما را از دیدگاه‌ها و نکات اصلاحی‌شان بهره‌مند سازند.

امیرقربانی

زمستان ۱۴۰۰